

PAINOVOIMAN KEVEYS 2 0 0 1

Vuonna 1999 Petri Hytönen kokosi koko siihenastisen tuotantonsa Kiasman projektitilaan. Näyttely liittyi hänen valmistumiseensa Kuvataideakatemiasta. Kaikessa runsaudessaan näyttely kartoitti hyvin Petri Hytösen tekemistä, mutta antoi myös hänelle viitteitä mihin suuntaan lähteä tulevaisuudessa. Näyttelyluetteloon kirjoittamassaan esipuheessa hän toteaa, että "Tämä projekti on tähän asti laajentanut tietoisuuttani siitä mitä olen tehnyt, mutta varsinkin kirkastanut kuvaani siitä mitä en ole vielä tehnyt..."

Hänen uusia teoksia katsellessaan huomaa ensimmäiseksi maalausten uudenlaisen kerroksellisuuden ja monisäikeisyyden. Nämä tuovat niihin uutta ja samalla mielenkiintoisella tavalla perinteeseen kytkettyä syvyyttä. Tämä kerroksellisuus on tulosta siitä että taiteilija on ottanut käyttöönsä digitaalisen kuvankäsittelyn manipuloiden kuvamateriaalin luonnokseksi, jonka pohjalta hän vasta siirtyy taiteelleen tunnusomaiseen keskittyneisyyttä, nopeita päätöksiä ja käden tarkkuutta vaativaan akvarellin tekemiseen.

Tärkeintä tässä tekemisessä ei kuitenkaan ole digitaalinen kuvanluonnostelu tai akvarellitekniikka sinänsä vaan tietyn tunnetilan tavoittaminen. Kuvien tunnelma, joka syntyy näiden tilojen seurauksena, on Petri Hytösen taiteen ydinsisältöä, joka vaatii teknistä kypsyyttä. Hänen aikaisemmissa kuvissaan keskeistä oli liukuvan, ohikiitävän hetken kuvaus. Kuvia katsellessa tuo hetki tuntuu koko ajan olevan vaarassa luiskahtaa siveltimen otteesta.

Akvarellin herkkyyks kuitenkin kiinnittää juuri tuon hetken häilyvyyden tunteen maalaukseen. Näiden kuvien kokemisessa oli jotain elokuvan kuvalle verrattavaa. Uusissa teoksissa tunnelma puolestaan kuvataan rakenteellisella kerrostuneisuudella. Katse suunnataan kuvaan syvyysuunnassa, jolloin myös kuvan aika muuttuu jotenkin pysyvämmäksi ja sen kokeminen siirtyy pikemminkin symbolikieleen.

Uusista kuvista tunnistaa eri puolilta tulevia viitteitä: talvimaisema tuo mieleen Pekka Halosen maisemat, nukkekoti keskiaikaisen maalauksen, sarjakuvahahmot kansoittavat kuvia, joissakin on muistumia kubismin samanaikaisesti monisuuntaisesta katseesta ja joissakin taas mieleen tulee René Magritten kuvien maailma. Monien teosten asukit ovat mytologisia hahmoja, enkeleitä, aku ankoja, lumiukkoja ja mytologisia eläimiä. Kaikkiin kuviin on onnistuttu luomaan hieman outo tai kummallinen tunnelma, joka on sekä arkinen että myyttisen ajaton.

Kuvien outous tuntuu syntyvän tavanomaisen maiseman, sisätilan, katutilan kuvauksesta ja sen uudelleen virittämistä tähän outouden tilaan. KATSE FABULOI NÄHDYN; TILAT JA TILANTEET LADATAAN UUSILLA MERKITYKSILLÄ. Lähes kaikissa kuvissa on jotain unen mahdottomuutta: lentokoneet lentävät ulos huoneesta, autoja tuntuu olevan niin paljon maantiellä, että ne pomppaavat ilmatilaan, keltaiset leluaukat (jotka ovat tuttuja myös Hytösen varhaisimmista akvarelleista) pesivät talvisessa maisemassa ja hiihtäjät ja mäkihyppääjät suihkivat ristiin rastiin sekä ilmassa että maassa talvisessa metsässä.

Y L Ö S

Maalausten väri-ilmeessä on myös uudenlaista sävykkyyttä. Aikaisemmissa maalauksissa koko kuvan kattava liukuva värikerros muodosti tavallaan kuvan keskimmäisen pinnan tai tason, jonka alle oli maalattu raskaammat figuurit kun taas sen päällä saattoi olla ääriivoilla ja intensiivisemmällä värillä maalattuja henkilöahmoja ja tapahtumia. Kaikki nämä elementit korostavat kuvien tunnelman hetkellisyyttä. Uusien maalausten nyansoidumpi ja samalla TIHEÄMPI väriskaala korostaa katseen suuntaamista kuvien sisäiseen ja entistä paljon monisäikeisempään maailmaan. Kun seuraa useampien Petri Hytösen maalausten valonkäyttöä, huomaa hänen tarkkuutensa valon luomien tunnelmien välittäjänä.

Nämä tunnelmat liittyvät usein tiettyihin hetkiin: auringonlasku, alkuillan hämärä talvisessa metsässä, kevätaurinko hangella. Näiden rinnalla kulkee kuvamaailma, jossa valo ja tila ovat puhtaasti unenomaisia. Ne eivät noudata päivänvalon kulkua vaan irrottautuvat tästä rytmistä ja luovat tiloja, jotka ovat päivänvalon kulkuun liittyvien aikakäsitysten ulkopuolella. Ja koska aika tekee tilasta paikan, niin nämä paikat eivät myöskään kuulu arkiseen maailmaamme. Nämä kuvat kertovat tapahtumista, joissa arjen,

ehkä jo ainakin hetkittäin sileäksi asti kuluneilta poluilta siirrytään mielikuvituksen luomiin mahdollisiin maailmoihin, joissa sitten alkaa tapahtua outoja asioita.

Tämä kertoo taiteen mahdollisuudesta avata tiloja ja tilanteita, joissa painovoiman kanssa voi leikitellä, jossa kaikenlaiset kuvat ja ajat, enkelit ja aku ankat voivat kohdata ja joissa maailman huolet hetkeksi unohtuvat. Liikennekaaksesta selvittää lentävillä autoilla. On hyvä muistaa, että enkelit ovat läsnä. Hieman etäämmältä katsoen meidän touhume muistuttavat usein karrikoitujen sarjakuvahahmojen puuhia. Maailmalle voi myöskin nauraa ja koko sydämestä.

Petri Hytösen taiteen kiinnostavaa arki- ja perhekeskeisyyttä pohtiessaan voi muistaa, että taiteilija on myös kolmen lapsen isä. Isänä hän tuntuu kykenevän osallistumaan niihin mielikuvituksen, leikin ja fabuloinnin maailmoihin, jotka lapsille aukeavat niin sujuvasti ja joihin he voivat pujahtaa aina halutessaan. Joissain kuvissa asiat nähdään myös lasten tilojen kautta. Maailmaa kuvataan nähtynä lastenhuoneen lelujen, nukkekodin ja satukirjan maailman perspektiivistä.

Huolimatta Hytösen maalausten usein absurdin leikkisistä ja kevyistä tunnelmista näissä kuvissa on kuitenkin koko ajan läsnä myös surun säie, joka ilmenee tietynlaisena melankoliana ja oman itsensä tunnistamisena tarkkailijana, sivustakatsojana ja sinisenä varjona talvisessa hangessa. Tämä surumielisen tietoisuuden ja mielikuvituksen ilon luoma ambivalenssi avaa kuvien tunnelmaa kahteen eri suuntaan, joissa pysähtymistä ei sallita yhteen tai toiseen vaihtoehtoon vaan mieli pohtii tilaa niiden välillä.

Tätä korostaa myös tilanteet, joissa leikkilentokonelaivue lentää ulos iltahämärästä huoneesta ja tunnelma muistuttaa sodan kauhuista. Samalla kuin huutona maailmaa vastaan tämä laivue on matkalla sisätiloista ulkomaailmaan. Tapahtumaa seuraa yksinäisen henkilön tumma siluetti kuin tarkkaillen oman mielikuvituksensa lentoa.

Ehkä näiden maalausten kirkkain valo syttyy kuitenkin siitä tilanteesta ja tietoisuudesta, joka syntyy kun ymmärtää, että luovuus on vastaus tunteelle, että jotain puuttuu ja että tämä puute voidaan korvata. Jonkin puuttuminen saattaa synnyttää sekä absurdiutta että kauhua mutta myös lohtua ja iloa.

Juuri tästä syystä aiheet ja tunnelmat ovat niin tärkeitä Petri Hytösen taiteessa.

Maaretta Jaukkuri